

ПРЕС КЛИПИНГ

26. фебруар 2013.

НАСЛОВИ

Плате баш утањиле; (стр.2)

До четрдесете уз мајчине скуте; (стр.3)

Траже лек за индустрију; (стр.4)

Србија разговара: Треба ли да се мења Закон о раду; (стр.5)

После годину дана плате пале испод 40.000 динара; (стр.8)

Плате баш утањиле

Д. МАРИНКОВИЋ

Јануарска просечна зарада у Србији пала за 17 одсто за само месец дана, и износи 39.197 динара. Рекордер по висини плата Костолац са 60.552 динара

ПЛАТЕ су прошлог месеца у Србији нагло „спласнуле“. Просечна зарада, без пореза и доприноса, у јануару је износила 39.197 динара и у односу на просечну децембарску зараду мања је за 17 одсто. Јануарска просечна плата, од око 350 евра, мања је од зараде исплаћене месец дана раније за 7.726 динара или нешто више од 65 евра.

Готово у већини градова, према подацима Републичког завода за статистику дошло је до осетног пада зарада. Када је децембарска просечна плата замало достигла 47.000 динара, многи економски аналитичари прогнозирали су да ће у јануару плате пасти скоро на новембарски ниво. Јер се у децембру у новчаницима грађана Србије, пред Нову годину и божићне празнике исплаћују сва дотадашња дуговања, али и заслужене награде.

- Разлог за овакав јануарски пад плата јесу уобичајено издашне децембарске исплате бонуса, закаснелих исплата, а код неких послодаваца и 13. плате - каже Александар Стевановић, економиста и додаје да је то уобичајена „слика“ за јануар.

ТЕКСТИЛНАЈНИЖЕ плате и овог пута примили су конфекционари, радници у производњи одевних предмета и крзна, са просеком од свега 17.947 динара. За око две хиљаде више примили су запослени у рачунарском програмирању, док је јануарски „просек“ обућара 20.656 динара. Запослени у путничким агенцијама прошлог месеца су зарадили по 20.833 динара.

Зарадама већим од републичког просека може да се похвали само неколико градова. Рекордер по платама у јануару је Костолац са ковертама, у просеку, „тешким“ 60.552 динара, или за око 20.000 више од републичког просека. Следи затим Лазаревац са 59.925 динара. Треће место у јануару „држи“ Лајковац са хиљаду динара мањим „просеком“, док је просечна плата Београђана износила 48.889 динара.

У јануарској коверти становника Прибоја нашло се свега 16.279 динара, док су становници Љига зарадили за око хиљаду динара више, односно 17.587 динара, односно око 150 евра.

Прошли месец је, иначе, посебно био повољан за коверте оних који су запослени у „саобраћају и складиштењу“ са просеком од 100.455 динара. Следећи по заради, на овој листи су запослени у финансијском пословању, пре свега у осигурању и пензијским фондовима, са просечном зарадом од 90.333 динара. Иза њих по висини примања су нафташи, па дуванице.

До четрдесете уз мајчине скуте

В. Ц. С.

Сваки други грађанин од 19 до 35 година несамоосталан, не зарађује, без крова над главом. Више од трећине нема никакве приходе, а и они које имају, нису им довољни

ВИШЕ од половине младих у Србији, тачније 56,2 одсто њих, између 19 и 35 година и даље живи с родитељима. Већина чак нема сопствене приходе, већ их тата и мама издржавају, или, ако и имају нека примања, без помоћи родитеља не би могли да преживе.

Ово су резултати студије "Млади - наша садашњост", Института за социолошка истраживања Филозофског факултета у Београду. Студија је показала да 37,5 одсто младих нема никакве приходе, за један проценат мање има примања далеко испод просечних, а само 16,6 одсто има просечне приходе, с којима тешко да може да обезбеди себи неки смештај.

- Половина не жели да се одсели од родитеља јер им таква ситуација одговара, док половина сматра да би то била боља опција за њих, али да тренутно не постоје сви потребни услови. Међу онима којима одговара да живе са татом и мамом највише је ученика и студената - каже Драган Станојевић, један од аутора студије.

Најчешћи разлози због којих млади не желе да напусте примарне породице су скупо и дуго студирање (просечно школовање једног студента траје осам година, а тек сваки пети завршава факултет у року), недостатак посла и мале плате, неповољни стамбени кредити, касно склапање брака и рађање деце.

СТАН КО НАСЛЕДИЧАК и када дођу до стана, млади га много ређе купе, него што га наследе. Отприлике 40 одсто живи у наслеђеном, а 25,5 одсто у изнајмљеном стану. Тек петина живи у простору који су им купили родитељи, а 15 одсто у стану који су сами купили.

Али слажу се психолози, и родитељи често саботирају самосталност својих потомака и не дају им да одрасту и оставе их. Они васпитавају размажену и неспособну децу.

- Код нас су на неки начин егоцентрични и родитељи и њихова деца - каже психолог Владимир Нешић. - Осим тога, људи су овде традиционално живели у породичним задругама, по више генерација заједно. Сада то раде из економских разлога. Дошли смо до тога да пензионери издржавају и себе, и децу, па и унуке.

Заједнички живот и немање алтернатива код младих рађа осећај мање вредности и схватање да им најбоље године пролазе у неком очекивању. Они су фрустрирани.

Процент незапослених међу младом популацијом код нас већи је него у ЕУ. Овде је то 48,8 одсто популације између 20 и 24 године и 35,6 одсто оних између 25 и 29. У ЕУ постотак је око 16. Али бројке издржаваних, ипак, полако падају од 2003.

Међутим, пада и удео младих у укупној популацији. Док је у Европи он 17,8 одсто, код нас је за пуна четири процента мањи. Осим тога, све касније ступамо у брак, а многи се осамостаљују тек са заснивањем сопствене породице. Девојке први брак склапају са 27,1 годину, а мушкарци са 30,2.

ДРЖАВА ПОМАЖЕ У 140 ОПШТИНА

ПРЕМА истраживању Министарства омладине и спорта, главни проблем младих у Србији су незапосленост и економски проблеми, недостатак културних и спортских дешавања, недовољно могућности за њих у месту у којем живе, и постојећи образовни систем.

- У 140 општина и градова отворили смо Канцеларије за младе, а Фонд за таленте стипендира преко 2.000 најбољих студената и најбоље ученике средњих школа - каже Ненад Боровчанин, државни секретар у Министарству.

<http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.239.html:421560-Traze-lek-za-industriju>

Траже лек за индустрију

Д. И. К. - С. Б.

Обнављање производње у нашој земљи први задатак Националног савета за привредни опоравак. Премијер Ивица Дачић: Будућност земље зависи од реиндустријализације

ОБНАВЛЈАНЈЕ индустрије у Србији биће у наредном периоду тема број један Националног савета за привредни опоравак. На састанку у понедељак, којем је председавао премијер Србије Ивица Дачић, формирана је радна група. Њен задатак је да анализира тренутно стање индустрије, сагледа које гране имају перспективу и колико новца може да се уложи у увођење нових технологија у производњи.

Српска индустрија последње две деценије не може ни да се приближи некадашњим рекордима. Прошле године је обим производње био за 60 одсто мањи него у најуспешнијој 1989. години, а 2,9 одсто слабији него 2011. године. Предива и памучне тканине, фурнир, масти и мазива, уље за ложење, фосфорна ђубрива, керамика за домаћинство, трактори и теретна возила само су неки од артикала који све ређе носе ознаку „произведено у Србији“.

- Будућност српске економије зависи од реиндустријализације - наводи се у саопштењу Владе Србије. - Оцењено је да је мерама које предузима Влада Србије спречен банкрот земље, али да је неопходан план брзе реиндустријализације којим би се оживели постојећи привредни капацитети, пре свега у енергетском сектору, аграру и развоју информационих технологија. Смањење каматних стопа, боља промоција Србије као повољног инвестиционог подручја и координација владиних мера са реалним потребама привреде су пут ка бржој ревитализацији индустрије.

КАМАТЕСКУПИ кредити један су од највећих проблема српске привреде. О томе се и у понедељак разговарало, а од цене капитала ће зависити и будући инвестициони циклус. Већина чланова Националног савета упозорава да кредите треба одобравати фирмама које имају перспективу и могу да опстану.

Радна група која ће се бавити питањем индустријализације прве закуљчке треба да представи већ за месец дана.

- Задатак формиране радне групе ће бити да види која и колика средства могу да се привуку у нови инвестициони циклус - каже за „Новости“ Драгољуб Вукадиновић, председник управе „Металца“ и члан Националног савета за привредни опоравак. - Треба видети у које гране треба улагати. Разговарало се и о проблему државних предузећа у реструктурирању. Реиндустријализација ће бити тема и Бизнис форума на Копаонику. То ће бити још једна прилика да се о томе продискутује, а потом састави и програм.

Србија разговара: Треба ли да се мења Закон о раду

Душан Коруноски: Закон о раду је покушај да се задржи однос запосленог и послодавца од пре тридесет година, он гаси фирме и радна места.– Душко Вуковић: Нећемо пристати на промене које ће смањити преостала права запослених

Промену Закона о раду већ неколико година предлаже Савет страних инвеститора, а захтеву су се придружила и готово сва удружења послодаваца. „Свет капитала” тврди да је закон који регулише права и обавезе запослених и послодаваца сметња одрживом пословању, већем инвестирању и запошљавању. „Свет рада”, односно синдикати као заступници запослених, армије незапослених и оних који траже посао, тврде да Закон о раду није сметња већем запошљавању и неопходном економском расту.

После вишегодишњег оклевања бивших влада, кабинет Ивице Дачића решио је да мења и „системски” Закон о раду, а расправа о предлогу измена и допуна у Народној скупштини требало би да почне до краја године.

Да би предлог стигао до посланика, претходно треба да се о њему договоре сва три члана Социјално-економског савета: послодавци, запослени и држава. Министарство рада је срочило списак тражених промена, а социјални партнери су пристали да преговарају о предложеним изменама.

Да ли ће договора бити и шта би требало променити у Закону о раду – о томе су за наш лист разговарали Душан Коруноски, генерални секретар Уније послодаваца, и Душко Вуковић, потпредседник Већа Савеза синдиката.

Политика: Зашто треба да се мења Закон о раду? Унија послодаваца предлаже највише измена, чак 44 члана Закона!

Коруноски: Било би више предлога измена кад бисмо били нереални. Тражимо само оно што је реално. Закон о раду је лош. Он је покушај да се задржи однос запосленог и послодавца од пре тридесет година, јер су људи навикли на такав однос. Тога више нема. Закон је уступак неким рецидивима социјализма „с хуманим ликом” и као такав је неприменљив. Његова примена гаси фирме и радна места.

Вуковић: Ако хоћемо да смањујемо процедуре и бирократију, како бисмо побољшали пословно окружење и повећали запосленост, за шта се сви залажемо, можда би Закон у неком делу требало мењати. Али, наш став је да се важећи закон, као и многи други који уређују привредни, економски и социјални амбијент, не поштује. Зато га не треба мењати. Ако ћемо га променити да га опет не бисмо поштовали, онда га не би требало мењати. Само промена Закона о раду, без измена и неких других прописа, неће побољшати услове пословања, нити ће повећати запосленост, побољшати стандард, попунити рупу у буџету и учинити српску привреду конкурентнијом.

Коруноски: Послодавци се с тим слажу, али то не значи да, за почетак, не треба променити Закон о раду. Сматрамо да је целокупно радно законодавство усмерено против такозване мале привреде.

Политика: Шта вама највише смета? Шта би понајпре требало променити?

Коруноски: Генерално, смањити важеће процедуре. Прво, да Закон омогући лако отпуштање и лако запошљавање, како бисмо повећали привредну снагу и запосленост. Овај закон о раду је направљен по мери државне бирократије и великих јавних предузећа. У процедурама важећег радног законодавства снаћи ће се велика предузећа. Микропредузећа чине 98,5 одсто привреде, с пет до десет запослених, не могу да запошљавају докторе правних наука како би се стриктно поштовала процедуре које је измислила бирократија да би оправдала своја радна места. Наши противници нису синдикати, ми смо на истој страни, већ државна бирократија која размишља само до следећих избора. Ми гледамо на дужи рок.

Вуковић: У Србији је свет капитала у предности у односу на свет рада. Они имају новац и моћ. Могу да утичу на посланике, на министра и владу, да се предлажу и усвајају закони по мери њиховог интереса. За промену Закона о раду залажу се они чији је циљ да сачувају и увећају акумулирани капитал за будућа поколења. Претходни закон о раду, веома ригидан и рестриктиван према свету рада, усвојен је 2001. године. Важећи је изгласан 2005, као покушај успостављања равнотеже између послодаваца и радника. Замера му се да је послодавцима лакше да се разведу (од сопствене жене), него да отпусте запосленог. Да је тако, не бисмо данас имали 500.000 мање запослених него 1999. године. Са Унијом послодаваца можемо да се сложимо око захтева да се на накнаду за топли оброк и регрес не плаћају порези и доприноси.

Коруноски: Послодавцима одговара да исплаћују већи топли оброк, јер се у том случају одлазак на боловање не исплати. Срамота је да држава исплаћени топли оброк опорезује са 65 одсто на име пореза и доприноса.

Вуковић: Истини за вољу, држава је опорезовала топли оброк и регрес кад су послодавци почели масовно да исплаћују плате као топли оброк и регрес.

Политика: У надлежном министарству кажу да су синдикати и послодавци пристали да преговарају о изменама Закона о раду, али се не усуђују да прогнозирају да ли ће се усагласити. Друго, неке анализе су показале да је важећи закон усаглашен с важећом регулативом у ЕУ?

Коруноски: Понављам, овај закон убија мала предузећа и предузетнике. Великим не смета.

Вуковић: Нека удружења послодаваца се залажу да остане ограничење прековременог рада на четири сата дневно, али да се осам сати недељно замени са 60 сати месечно. При томе се позива на директиву ЕУ 2003/88, у којој пише да радна недеља не би требало да траје дуже од 48 сати, укључујући и прековремене сате, као што пише и у нашем закону. Ако држава тежи европским стандардима, не може да прихвата предлоге који иду ка њиховом кршењу. Поред тога, наш став је да држава увек треба да штити слабијег, у овом случају су то синдикати. Последњих 20 година ишло се наруку онима који су брзо стекли капитал и монопол. Зато ћемо захтевати заједно са Унијом послодаваца да Закон о раду сузбија рад на црно, сиву економију и социјални дампинг.

Коруноски: У томе се слажемо.

Вуковић: Нећемо пристати на промене које ће смањити преостала права запослених. Борићемо се. Нећемо пристати да се рад на одређено време продужи с годину дана на три године. После три године може да добије отказ без отпремнине. Отпремнина мора да буде довољна да радник преживи пет-шест месеци, док не нађе друго запослење.

Коруноски: На чији рачун?

Вуковић: На рачун оног послодавца који га је отпустио.

Коруноски: Зашто?

Вуковић: Зато што је послодавац отпустио запосленог, а да радник није учинио никакав прекршај. Тако је у свим развијеним европским земљама. Слажемо се да послодавац плати отпремнину само за стаж који је отпуштени радник као технолошки вишак стекао код њега.

Коруноски: Али послодавци и запослени издвајају накнаду за случај незапослености да се државни апарат брине о тим људима, а не предузећа.

Политика: Држава ће преузети и ту социјалну функцију само под условом ако јој послодавци додатно плате, а они деценијама захтевају да држава смањи захватања.

Коруноски: Да се не разбацује новац, држава би и сада могла да преузме тај део социјале.

Вуковић: Радници већ јуре послодавце да им уплаћују доприносе. Синдикат би се сложио да послодавци исплаћују бруто плату, па да сами себи уплаћују социјално, здравствено и осигурање за случај незапослености.

Коруноски: Унија послодаваца заступа 93.000 регистрованих деоничарских друштава и око 220.000 предузетника и кад нису наши чланови. Код њих је запослено 500.000 људи, међу којима су и власници тих фирми као послодавци. Синдикати се позивају на решења у европском радном законодавству. Али, ми смо сиромашно друштво, сиромашније него пре две деценије. Морамо да направимо законе који ће створити нешто, укључујући и капитал, па тек онда да их усклађујемо с правилима која важе у друштвима која су богатија од нас. Петина запослених у Немачкој ради с такозваним непуним радним временом. У Србији не можете запослити радника са скраћеним радним временом. Не може да ради четири сата, јер морате да му платите порезе и доприносе за осам сати.

Вуковић: Таква обавеза не постоји у Закону у раду.

Коруноски: У Немачкој жени одговара да ради четири сата и то је могуће. То је очувало радна места у Немачкој у време кризе која још траје.

Политика: Предлаже серад у пару, односно рад два запослена на истом радном месту уз поделу радног времена.

Коруноски: Нама треба и могућност да се трудница, ако хоће, врати на посао и ради четири сата пре истека породилског одсуства. Половину пореза и доприноса за њен рад од четири сата плаћа послодавац, а другу половину држава. Држава је на добитку зато што мање плаћа, а послодавцу одговара јер не мора да тражи замену и да је обучава за посао.

Политика: Да ли хоћете да кажете да оваква осиромашена Србија не може да приушти радно законодавство какво има Европска унија?

Коруноски: Много тога не можемо да приуштимо што постоји у свету. Уласком у Европску унију не постаје се одмах богат и нећемо одмах решити све наше проблеме.

Вуковић: Ми смо зрели да прихватимо све стандарде ЕУ, не слажем се... У Холандији никоме не пада на памет да од запосленог захтева да ради сто сати месечно, ако је дозвољено 32 сата.

Коруноски: То није тражила Унија послодаваца. Али није лоше предвидети такву могућност. Има људи који хоће да раде 60 сати прековремено месечно. Некада се укаже потреба за прековременим радом. Добије се велика наруџбина. Злоупотребе треба спречавати.

Политика: За које одредбе Закона се може рећи да ће се сигурно променити?

Коруноски: Ништа није сигурно. Поготово кад се промене траже у пакету. Боље је мењати корак по корак. Рецимо да послодавац исплаћује отпремнину раднику само за време проведено код њега.

Вуковић: То је прихватљиво, под условом да је отпремнина праведна и да покрива потрошачку корпу док не нађе друго запослење.

Александар Микавица

После годину дана плате пале испод 40.000 динара

Просечна нето зарада исплаћена у јануару 2013. износи 39.197 динара, што је 17 одсто мање у односу на децембар 2012, саопштио је Републички завод за статистику.

Просечна нето зарада исплаћена у јануару 2013. номинално је већа у односу на јануар 2012, када је износила 36.639 динара, али реално је мања 5,1 одсто, саопштио је РЗС. То је, такође, први пут још од фебруара прошле године да су просечне зараде у Србији пале испод 40.000 динара. Тачније, у фебруару 2012. просечна нето плата у Републици била је 40.003 динара.

Просечна нето зарада исплаћена у јануару лане била је око 333 евра, јер је тада дошло до оног чувеног потонућа нашег динара. Ове године динар је стабилнији па је јануарска плата 350 евра. Плата у децембру 2012. износила је 46.923 динара, односно 420 евра.

Просечна бруто зарада у Србији, исплаћена у јануару 2013, износи 54.447 динара, и реално је мања 16,9 одсто у односу на просечну бруто зараду у претходном месецу.

У Војводини пад плата је још већи јер смо у децембру зарадили просечно 48.266 динара, а у јануару свега 36.670, што је пад од 11.596 динара, или близу 100 евра. У јануару 2012. просечна зарада у Покрајини била је 35.501 динар. Када се пореде јануарске и децембарске плате увек треба имати на уму да су децембарске зараде увек највеће у некој години због тога што се тада исплаћују и такозване 13. плате и други бонуси и награде...

По општој оцени стручњака, и номиналне и реалне плате у Србији су ниске због великог учешћа јавног сектора у броју укупно запослених, великог броја пензионера, неуспеле приватизације, велике корупције, некавалитетног рада високих државних службеника, ниске продуктивности. Један од разлога ниских просечних плата у Србији је и проценат високообразованих (седам одсто) који је на нивоу осталих земаља у региону, али доста нижи у односу на Хрватску (15 одсто) и Словенију (20 одсто).

Од земаља из бивше Југославије, по последњим доступним подацима из новембра прошле године, свакако су месечно „најбогатији” Словенци, с око 1.000 евра на рачуну, а следе Хрвати који добију око 720 евра. Просечна плата у Македонији је 342, БиХ 450, Црној Гори 480.

Процењује се да су просечне месечне плате у Италији око 1.950 евра, у Немачкој 3.420, а у Луксембургу 4.070 евра.

Е. Дн.